

SIKETEK A MUNKA VILÁGÁBAN

Kézikönyv a hallássérültekről iskoláknak, munkáltatóknak, mindenkinek

Készült a Munka-Kör Alapítvány a Hallássérültekért nonprofit szervezet gondozásában,
az Erasmus+ keretében (Oktatási anyag fejlesztése a hallássérültek számára a HORECA szektorban).

MUNKA-KÖR ALAPÍTVÁNY A HALLÁSSÉRÜLTEKÉRT

2017

Tartalom

1. Bevezetés	3
2. A halláskárosodásról	6
2.1. A siketség meghatározása	6
2.2. Siket közösség, kultúra	7
2.3. A jelnyelvről	7
3. Kommunikációs lehetőségek hallássérültekkel	8
3.1. Kommunikációs módszerek, technikák.....	8
3.2. Tolmácsolási módszerek	9
3.3. Aktív korú siketek nyelvi kompetencia szerint	9
3.4. Tippek és ajánlások, kivel hogyan kommunikáljunk	10
4. A munkahely és csapat felkészítése a siket fogadására	13
4.1. A siket bemutatása a trénernek, kollégáknak	13
4.2. A munkahely bemutatása a siket embernek.....	13
5. Javasolt szakmák a HORECA szektorban	14
5.1. Pincér asszisztens	14
5.2. Bár asszisztens	15
5.3. Barista	16
5.4. Szakács asszisztens	17
5.5. Cukrász	17
5.6. Portás	18
5.7. Szobalány	19
5.8. Gondnok	20
5.9. Pék	21
5.10. Kertész	23
Összefoglalás	24

*„Lehet, hogy nem lát, vagy nem hall, nem tud járni, futni úgy, mint te,
de valamiben mégis olyan, mint te; ő is ugyanúgy éhes és fél,
ugyanúgy álmodik és nevet, sőt egy sérült ember szemében
mindenki egyenrangú ember, beleértve őt is, ugyanúgy, mint téged.”*

/ELTE, faliújság/

1. Bevezetés

Ez a kézikönyv, mely a Siketek, a munkavilágába történő integrálásáról szól, hasznos információ lehet a befogadó attitűddel együttműködő Munkaadók és a Hallássérültek, mint Munkavállalók számára egyaránt. Azon Munkaadók, akik méltányossággal kezelik a hallássérültek problémáit, hajlandóak velük foglalkozni, de nincsenek teljesen tisztában speciális szükségleteikkel ebből a Tanulmányból információt nyerhetnek.

Ebben a kézikönyvben nem csak a siketségről, hallásvesztésről találhatnak hasznosítható elemeket, hanem ezen kívül hasznos tippeket, ötleteket is olvashatnak a munkahely akadálymentesítéséről és a kommunikációs módszerekről.

Egy ember képességeit gyakran a nyelvhasználati és kifejezésbeli jártasságai alapján ítélik meg, így az IQ és a munkahelyi viselkedés gyakran alábecsült értékek.

A társadalom nem látja, hogy a hallássérülteknél a kommunikáció károsodott. A siket gyermekeknek mesterségesen kell megtanulniuk beszélni. Nem képesek hallani a saját hangjukat, nincs önkontrolljuk, artikulációjuk különbözik a halló társaikétól. Az, hogy egy siket rosszul beszél, nem jelenti azt, hogy szellemileg sérült. A nyugati gondolkodásban a megváltozott képességűek segítése egyre fontosabbá válik, a fogyatékoság nem csak egészségügyi kérdés. Még csak nem is személyes ügy csupán. Különböző okok közötti bonyolult kapcsolat, néhány közülük csak a mi előítéletes társadalmi gondolkodásunkban létezik. Ez azt jelenti, hogy a munkahelyeken jobbra kell tenni ezt a helyzetet, hogy segítsünk a siketeknek visszatérni a munka világába. Tény, hogy anyanyelven tanulni sokkal könnyebb, mint ugyanezt tenni egy másik nyelven. Ha valakinek az anyanyelve a jelnyelv, lehetőséget kellene neki biztosítani arra, hogy ezen a nyelven tanulhasson szakmát.

Számos példa bizonyítja – különösen a HORECA területén –, hogy a siketek megkaphatják a speciális oktatást, amely képessé teszi őket a munkára. Sok országban (Németország, Ausztria, Svájc), az álláskeresés speciális foglalkoztatást segítő asszisztensek közreműködésével történik, a rehabilitációs alap költségén.

A siketek száma nem felbecsülhető. A statisztikai adatok szerint világszerte az emberek 10-13%-ának van valamilyen fokú halláskárosodása. 278 millió középsúlyosan hallásvesztett ember van a világban és 70 millió siket. Az okok között említik a zajártalmat, többek között és ez az arány állandóan nő.

Az Erasmus projekt 3 ország közös projektje: Lengyelország, Görögország, Magyarország. Ez a kézikönyv tananyagfejlesztésről szól a HORECA szektorban. A tananyagok, szótárak elkészülnek írott, jelelt és video formában.

1. Görögország

A munkáltatók Görögországban nyitottak arra, hogy fogyatékos munkáltatót foglalkoztassanak, de csak és kizárólag támogatott programokon keresztül. A döntéshozó testületek éppen ezért elindított ún. finanszírozott programokat, melyek főként pénzügyi támogatást biztosítanak a munkáltatók részére, amikor fogyatékosokat akarnak foglalkoztatni. Kezdetben 12 hónapig támogatást kapnak a munkáltatók, ha fogyatékos munkavállalót szándékoznak foglalkoztatni. Az időtartamot két alkalommal lehet meghosszabbítani (12 +12 hónap időtartamra), hogy támogatott formában menjen tovább a foglalkoztatás. A havi támogatás a munkanélküliek és fogyatékosok foglalkoztatására a fizetés 70%-a. 700 euroig terjed a havi támogatás a teljes munkaidőben dolgozók részére, és max. 350 euros a havi támogatás a félállásban dolgozók részére.

A munkáltatóknak, akik részt akarnak venni ebben a programban, ki kell tölteni egy jelentkezési lapot, emellett egy felmérésen keresztül jelentést arról, miért és hogyan van szüksége a vállalatnak siket munkavállalóra. Továbbá akiknek a jelentkezése elfogadásra kerül, lehetősége lesz egy extra juttatás igénybevételére, hogy a munkahelyet szükség szerint átalakítsa a fogyatékos munkavállalók szükségleteinek megfelelően. A díj összege 2500 euro.

Források:

<http://www.oaed.gr/documents/10195/1214512/%CE%95%CE%9A%CE%9F+%282017%29+KYA.pdf/eb16c962-1e66-4d9d-b69a-2827951f718f> (Letöltés ideje: 2017.10.25.)

<http://www.vlioras.gr/Philologia/Composition/Amea.htm>

<https://www.eduportal.gr/psathas3/>

<http://prev.oaed.gr/downloads/draseis/file2.pdf>

2. Magyarország

Magyarországon a munkáltatóknak ún. Rehabilitációs hozzájárulást kell fizetniük. A törvény célja, mely meghatározza a hozzájárulás mértékét és feltételeit, a munkáltatók ösztönzése a megváltozott munkaképességűeket alkalmazására. A törvény előírja, hogy bizonyos számú fogyatékos munkavállaló foglalkoztatása esetén vállalatnak nem kell rehabilitációs hozzájárulást fizetnie. A fogyatékosok foglalkoztatását a rehabilitációs hozzájárulás tekintetében a következő törvény foglalja magában: 2011. évi CXCI. törvény 22–24. §.

Egy személy a rehabilitációs hozzájárulás elengedésének szabályai szerint az alábbi feltételeknek megfelelően tekintendő fogyatékosnak :

- ha legalább 40% változás van az egészségi állapotában. Ezt hiteles és hivatalos papírokkal kell alátámasztani.
- ha a napi munkavégzése az adott munkahelyen meghaladja a 4 munkaórát (magyarországon bejelentett munkahelyen)

A fogyatékos emberek foglalkoztatásának promotálása: a munkáltatóknak kell fizetni egy ún. Rehabilitációs hozzájárulást, ha a cég alkalmazottainak száma meghaladja a 25-öt, ha viszont a fogyatékos munkavállalók száma nem éri el az 5%-ot a kötelező foglalkoztatási szint szerint a rehabilitációs hozzájárulás díja a hiányzó fogyatékos munkavállalók arányával egyenlő.

Személyenként évente van meghatározva a rehabilitációs hozzájárulás díja. A nemzeti adóhivatalnak fizeti be a munkáltató közvetlenül (<https://ado.hu/rovatok/ado/a-rehabilitacios-hozzajarulas-2017-ben>). Azoknak a munkáltatóknak, akik fogyatékosokat foglalkoztatnak nem

kell szociális adót fizetniük, ha a személynek rehabilitációs kártyája van. Ez 22% adókedvezményt jelent 2017-ben, és 20 %-ot 2018-ban.

Magyarországon a munkáltatóknak megéri figyelmet fordítani a fogyatékos munkavállalókkal és foglalkoztatásukkal kapcsolatos törvényi szabályokra, beleértve az előnyöket és a kötelezettségeket (<https://ado.hu/rovatok/ado/mikor-jar-a-rehabilitacios-kartya>).

3. Lengyelország

Azok a munkáltatók, akik eldöntik, hogy fogyatékkal élő embert foglalkoztatnak, támogatást kapnak a fogyatékos munkavállalók után a vállalatuk részére. A támogatás függ a fogyatékoság szintjétől és az általa ledolgozott munkaidőtől. Az a munkáltató, aki a megváltozott munkaképességű munkavállaló részére foglalkoztatási tréninget biztosít, gyakornoki pozíciót is felajánlhat a Munkavállalónak. A juttatást, amely ösztöndíj formában, valósul meg, egy adott iroda finanszírozza, amennyiben a Munkavállaló is megfelel a jogi követelményeknek (pl.: Élő tanumányi jogviszony)

A munkáltató akkor is kaphat hozzájárulást ha egy jövőbeli pozíció kapcsán megtörténik az “akadálymentesítés” (avagy az előkészületek folyamatban vannak a szerződés pillanatában) a fogyatékos munkavállaló szükségletei szerint. Abban az esetben is kaphat támogatást a munkáltató, ha egy fogyatékos munkavállaló segít egy másikat munkája során (mentori minőségben).

Ha egy fogyatékos vállalkozó saját vállalkozásra igényel egy befektetési hitelt, akkor az üzleti tevékenységére támogatást adnak, amely fedezi a hitel 50%-ának kamatait.

Forrás: <https://www.pfron.org.pl/pracodawcy/> (Letöltés ideje: 2017.09.01.)

2. A halláskárosodásról

2.1. A siketség meghatározása

Nagyon nehéz meghatározni a siketség fogalmát, számos orvosi, kulturális, oktatási, patológiai meghatározás áll rendelkezésünkre, azonban ezek gyakran teljesen eltérnek egymástól. Ezek a meghatározások laikus ember számára teljesen félreérthetőek.

Lássuk a legfontosabbakat:

- A *patológiai meghatározás* lényege, hogy a siketség hallás hiányt jelent, mely egy krónikus állapot, egy deficit. Az orvosok célja, hogy meggyógyítsanak minden rendellenességet, csökkentsék a deficitet a magasfokú technológia adta lehetőségekkel (pl. CI). A hallásfejlesztés kezdődjön el olyan hamar, amilyen hamar csak lehetséges, mert az agy magát kezdi el fejleszteni arra, hogy csak a vizuális információkban bízjon meg. Ha a betegséget már korai szakaszban felfedezik, akkor a hallásvesztés nem hat a beszédre, mert hozzáférhetnek a hangok birodalmához, úgy élhetnek, mint a halló emberek. 6 éves kor körül a gyermekek beszédtanulási képessége csökken. Legtöbbször a hallássérültek nem tudnak megtanulni beszélni felnőtt korukra.
- A *pedagógiai szempont* lényege: a szurdopedagógus feladata a siket gyermekek oktatása. Amennyire csak lehet, ugyanazon alapelvek mentén dolgozik, mint a hallókkal. A cél az, hogy megtanuljanak beszélni, írni, olvasni úgy, mint a hallók, amilyen pontosan csak lehetséges. Könnyebb megtanulni beszélni CI-vel, mert a gyermekek képesek hallani a különféle hangokat. Enélkül a siket gyermekeknek több nehézséggel kell szembenézni, mert nem hallják magukat, a saját kiejtésüket. Az önkontroll hiányzik a beszéd ellenőrzésnél, a nyelvtan és szavak helyes használatánál, még írásban is.
- A *kulturális szempont* lényege: ez az értelmezés a siketségre nem úgy tekint, mint halláshiányra. Nem hangsúlyozza a deficit javítását, de úgy látja a siketséget, mint létező, adott állapotot. Ez egy állapot. Nincs 5 érzékszerv, csak 4, de ebben az állapotban próbálunk teljes életet élni ebben a világban. Ez a szempont az egyén értékes képességeit tárja fel és vizsgálja. A képességek, jártasságok fejlesztését hangsúlyozza. Lehetőséget ad arra, hogy ne csak mint fogyatékos közösséget lássuk a siketeket, akinek a többiektől segítségre van szüksége, hanem egy közösségként nézzük őket, amely saját kultúrával, nyelvvel (mint nyelvi kisebbség), egyedülálló kultúrával és politikával, demográfiai jellemvonásokkal rendelkezik.

2.2. Siket közösség, kultúra

A siket közösség kialakulása a XVIII. századra tehető, ez a siketek intézményes oktatásának kezdete. A hallóktól történő különvállás erre az időpontra tehető az oktatás terén is. A siket közösség nagyon heterogén. A siket közösségen belül különféle szintű és fokú hallásvesztéssel rendelkező ember van, a teljesen sikettől az alig nagyothallóig, a siket vagy gyengénhalló rokonaiktól egészen az őket támogató hallókig, de kapcsolatban vannak saját kultúrájukkal és saját nyelvet használnak. A jelnyelv az anyanyelvük, a nemzeti nyelv idegen nyelv számukra. Kívülállónak érzik magukat saját országukban. Lehetőséget kell adni számukra, hogy bebizonyítsák: a siketség nem jelent szükségszerűen mentális fogyatékosságot.

2.3. A jelnyelvről

A halló társadalomban a jelnyelv tudásának hiánya probléma. Sok halló ember fél a jeleléstől, a jelektől, és a nyelv használóitól; “másnak, megbélyegzettnek” nézik őket. A nyelvészeti tanulmányok szerint a jelnyelv ugyanolyan elismert nyelv, mint bármelyik másik, amelyet nyelvnek hívunk. Ugyanolyan értékes nyelv, mint bármely beszélt nyelv a világon. A jelnyelvnek –a tévhitekkel ellentétben – saját, természetes módon kialakult nyelvtana van, csakúgy, mint egyéb beszélt nyelvnek. Ez a nyelv nem akusztikus módon, hanem jeleken keresztül terjed.

3. Kommunikációs lehetőségek hallássérültekkel

3.1. Kommunikációs módszerek, technikák

A hallássérültek különbözőképpen kommunikálnak. Ez számos tényezőtől függ, mégpedig:

- a) a *kor*, amikor a siketség kezdődött
- b) a *siketség típusa, mértéke*
- c) a *nyelvi jártasság*, szájról olvasás és beszédképesség
- d) *IQ*
- e) a *képzettségi szint*
- f) a *családi háttér*

g) a személyiség és a személyes preferenciák

Fontos a gondolkodás megváltozása, hogy ne tegyünk különbséget emberek között. A kollégáknak és munkáltatóknak érdemes megtanulnia, hogy nem minden siket használ azonos kommunikációs módszert, nem minden fajta kommunikáció felel meg mindenkinek. Még a jelnyelv sem. Érdemes tehát megkérdezni a siketet a megfelelő kommunikációs módszerről. Ez nagyon fontos gesztus az Ő számunkra is. A túlszolgálat azonban sok esetben a helyzetet csak rosszabbá teszi, ügyeljünk erre.

Van számos kommunikációs módszer, melyet használhatunk:

- **orális kommunikáció** – ez követhető -a maradék hallás útján- a siketség szintjétől függően és vizuális metakommunikációval (mimika, gesztusok)
- **szájról olvasás** – az optikai képek megfigyelése, megértése a száj mozgásokon keresztül, és ezen keresztül a beszéd megértés. A beszédben fejleszthető IQ aspektusa segíthet áthidalni a szakadékokat a beszéd megértés során.
(A magyar, lengyel, görög jelnyelv egy idegen nyelv a maga saját kultúrájával, szókincsével, szabályaival, amely eltér a beszélt nyelvtől.)
- **ujj abc / “daktilis abc”** – ez egy nemzetközi ujjnyelv abc. A kezek formázzák a betűk formáit. Minden betű különféle kézforma. Minden nemzet létrehozta a maga nyelvét, saját szókincsét, saját betűit.
- **írási kommunikáció** (jegyzetkészítés, e-mail, az okos telefonok funkciói stb.) – a siketek esetében az írott kommunikáció a legpontosabb és fontosabb módszer, mert mindenki tudja, hogyan kell írni, olvasni, legalább csekély szinten.

3.2. Tolmácsolási módszerek

- **Jelnyelvi tolmácsolás** – a jelnyelvi tolmács jeleli, amit a beszélő mond.
- **Orális tolmácsolás** – a tolmács hang nélkül artikulálja a szöveget, kísérve természetes gesztusokkal, mimikával.

- **Író tolmácsolás** (egyidőben élőben feliratozott) – ezt egy speciális billentyűzettel ellátott írógéppel csinálják, és a beszéd megjelenik a monitoron.
- **Tolmácsolás hangra** – a tolmács mondja vagy artikulálja, amit a siket jelel, ezt fordított tolmácsolásnak is nevezik.

3.3. Aktív korú siketek nyelvi kompetencia szerint

- *Siketek, akik szájról olvasást és beszélt nyelvet használnak*, nem jelelnek. Beszédük nem érthető.
- *Siketek, akik jelnyelvet használnak*, hangzó beszédük kevésbé érthető. Ez esetben a szájról olvasás nem működik. Ezen csoport száma nem felbecsülhető. Sok iskolában az orális oktatási módszert használják évtizedek óta. Csak kevés ember van, aki nem fejezte be az általános iskolát.
- *Bilingvis nyelvhasználók*, akik jel- és beszélt nyelvet is használnak. Legtöbbször beszédjük érthetetlen.

3.4. Tippek és ajánlások, kivel hogyan kommunikáljunk

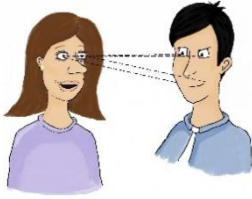
9 tipp, amivel biztosan minden hallássérültnek segíthet:

Hívja fel a figyelmét, mielőtt beszélni kezd!

Ha hátulról szólítja meg a hallássérült személyt, nem veszi észre. Érintse meg a vállát! Ha a látóterében van, de nagy a távolság, integessen. Ha a villanykapcsoló közelében van, fel-le kapcsolással adjon fényjelet.

Vegye fel a szemkontaktust a hallássérült emberrel!

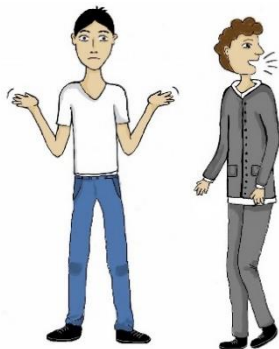
A szemkontaktus alátámasztja a közvetlen kommunikáció érzését. Akkor is, ha tolmács van jelen, továbbra is beszéljen közvetlenül a siket személyhez. Ha a szükség úgy kívánja, ő fog majd a tolmácshoz fordulni.

Ne emeljen hangerőt!

Beszéljen normál hangerővel, tagoltan, ne túl gyorsan, ne túl lassan. Ne hajoljon közel, mert ezzel megakadályozza a szájról olvasást. Ideális távolság az 1 – 1,5 m.

Ne forduljon el beszéd közben!

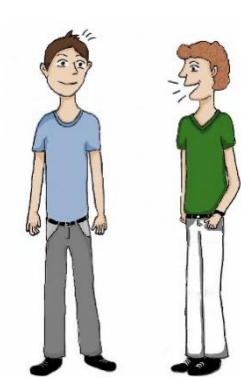
Ez a leggyakoribb zavaró tényezője a szájról olvasásnak. Természetes reflex, hogy az ember oda fordul, ahová mutat, vagy amit éppen csinál. Ha hallássérült emberrel beszél, tegye lehetővé a szájról olvasást, ne forduljon el!

Vegye ki a rágógumit (cigaretét) a szájából mielőtt beszélni kezd!

Bármi is legyen a szájban, megváltoztatja az artikulációt, torzítja a beszédhangok optikai képét, és ezzel ellehetetleníti a szájról olvasást. Vegye ki a szájából a cigarettát, vagy rágógumit, amikor hallássérült emberrel beszél.

Fogalmazzon egyszerű mondatokat. Kerülje az idegen szavak használatát!

Vannak szavak, melyeket nem lehet leolvasni szájról, mert nem látható, vagy gyengén látható, és felcserélhető mássalhangzókat tartalmaznak. Ilyenkor a szájról olvasó visszakérdez. Ne ismételje többször ugyanazt a szót, használjon rokonértelmű szavakat helyette, vagy fogalmazza át a mondatot.

Kerülje a hirtelen témaváltást!

Ha a téma nem ismerős, akkor a kombinációs lehetőségek leszűkülnek a szájról olvasó számára, és kirekesztődik a társaságból.

Figyelmeztesse egy kulcsszóval a siket személyt, hogy más témáról beszélnek.

Bajusz és sötét szemüveg – a szájról olvasás akadályai!

Vegye le a szemüvegét, és simítsa ajka fölé a bajuszát, ha szájról olvasó hallássérülttel beszél!

Ha semmiképpen nem jár sikerrel, ne habozzon elővenni egy papírt és ceruzát!

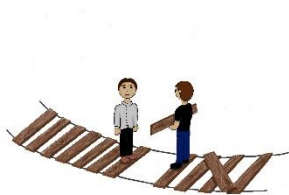

Írja le egyszerű mondatban a fontos közlendőt.

Tartsa észben, hogy nem a siket hibája, ha nem képes érzékelni a hangokat!

Ebben a komplikált életben a mindennapokban jól helyt állni nehéz még a hallóknak is, és ennél sokkal komplikáltabb a hallássérülteknek. A teljes élet megélése érdekében a hallássérülteknek szükségük van arra, hogy meglegyen a lehetőségük a saját életük irányítására, önfejlesztésre, mások tiszteljék őket, és hogy azok, akiknek nincsenek hallásproblémáik, a hallókkal egyenértékűként kezeljék őket. Nem csak a hallássérültnek kell alkalmazkodni a környezethez, de a vállalatnak is sokat kell tenni ezért.

A hallássérülteknek is szükségük van motivációra és arra, hogy a munkaadójuk elismerje képességeiket.

A cél az, hogy hidat képezzünk a munkaadó, a siket, vagy gyengén halló munkavállaló és a kollegák között a direkt kommunikációban. Hidat építeni azonban csak két oldalról lehet. Ehhez

szükség van a gyengén halló vagy siket kolléga befogadására és a munkahely hozzáállására egyaránt.

4. A munkahely és csapat felkészítése a siket fogadására

4.1. A siket bemutatása a trénernek, kollégáknak

Ha a munkahely több siketet foglalkoztat, akkor beszélünk csoport bemutatásról. A heterogén tulajdonságokat és szükségleteket helyezve előtérbe nincs két hasonló siket ember. A bemutatás egyesével történik. A bemutatás során a tippek, ajánlott kommunikációs módszerek, vagyis az, hogy hogyan kommunikáljunk siketekkel, kivel és hogyan beszéljünk hatékonyan egyaránt jelen lehetnek. A jelelő, szájról olvasó siketek bemutatása történik meg. Ha a csoport heterogén, szükséges a kollégák előkészítése. Ne lepődjenek meg, ha a siketek nem kommunikálnak vagy nem barátkoznak egymással, az Ő világuk sem mindenki felé nyitott világ, ahogy a hallóké sem az.

4.2. A munkahely bemutatása a siket embernek

A munkakörnyezet megváltoztatása az adott pozíciónak megfelelően meglehetősen előnyös, számos aspektusát tekintve jó a hallássérültek foglalkoztatása szempontjából. Nagyon fontos, hogy esélyt kaphassanak a munkafolyamatok kipróbálására az adott munkahelyen, még mielőtt dolgozni kezdenének. (Pl.: Közlekedés, változások, egyezményes jelek, hangfal használata, stb.)

A munkahely általános megvilágítása is nagyon fontos munkavégzés hatékonyságot növelő faktor mivel a rossz fényviszonyok akadályozhatják a szájról olvasást.

1. A siket munkaasztala a bejáratú ajtó mellett legyen elhelyezve, mert a rossz megvilágítás akadályozza a jelnyelvet.
2. A siket munkaasztala a felettese/trénere mellett ideális.

3. Ha ezek a pontok megvalósulnak, elég a figyelemfelhívás egy zseblámpával vagy egy integetéssel munka közben.
4. Ha ezek a feltételek nem valósulnak meg, a siket a munkája során nem veszi észre a jeleket, így nem tud kommunikálni.
5. Fontos tisztában lennünk azzal, hogy milyen kommunikációs csatornák működnek a siket ember és a munkáltató között a munkahelyen, ezen csatornák állandó elérhetősége garantálja az akadálymentes kommunikációt.
6. Az írott információk biztosítják az inhozzáférést a hallássérültek számára (sms, e-mail, jegyzetek, színes kártyák).
7. A riasztóberendezések fényforrással együtt történő alkalmazása szükséges. A menekülési útvonalak meghatározása elvárt. Az elérhető segélyhívó rendszerek a hallássérült, fogyatékos emberek számára mint a menekülő szék, lift, külső segítség módja piktogramokkal és hirdető táblákkal kell, hogy megjelenjen jól látható helyen.

5. Javasolt szakmák a HORECA szektorban

5.1. Pincér asszisztens

Felelősségek:

- a hely előkészítése a vendég számára,
- asztal megterítés,
- az asztalneműk és evőeszközök tisztán tartása,
- magas minőségű szolgáltatás biztosítása,
- asztal kiválasztása/ajánlása,
- menü bemutatása,
- tanácsadás a kliensnek a menü választás kapcsán,
- felvenni a megrendelést,
- gondoskodni a vendégről,
- fizetés lebonyolítása

A vendéggel szükséges kontaktus: igen.

A pincér asszisztens jellemvonásai a következőkkel jellemezhetők:	Szakmai hozzáállás, elvárt képességek, készségek:
A menü és borlap ismerete kívülről Jó emlékezőtehetség Jó modor Nyitottság Megosztott figyelem Igényesség a személyes és környezeti higiéniaira	Emlékezőképesség Megbízhatóság Magasfokú elkötelezettség Tökéletes megfigyelése az adott helyzetnek a felsímerés céljából Koncentrációs készség Közvetlen felettes nélküli, egyéni munkavégzésre való képesség Fizikai és mozgásos képességek Diszkréció Tudatosság

5.2. Bár asszisztens

Felelősségek:

- nyitás előtt a bár előkészítése,
- a poharak előkészítése és fényszerítése,
- a bár eszközeinek és a bárnak a tisztántartása,
- az italok előkészítése (díszítés, juice-ok).

A vendéggel szükséges kontaktus: igen.

A bár asszisztens jelölt jellemvonásai a következőkkel határozhatók meg:	Szakmai hozzáállás, elvárt képességek, készségek:
Megosztott figyelem Jó személyes higiéné Jó emlékezőtehetség Őszinteség	Memorizációs készség Emlékezőképesség megbízhatóság magasfokú elkötelezettség Tökéletes megfigyelése az adott helyzetnek a felsímerés céljából

	Koncentrációs készség Közvetlen felettes nélküli, egyéni munkavégzésre való képesség Precizitás Előrelátás
--	--

5.3. Barista

Felelősségek:

- kávé felszolgálás,
- karbantartás,
- utána néz a kávéfőző készüléknek, kávékészítőnek, darálónak,
- a megfelelő árúk kiválasztása és tárolása a megfelelő feltételek mellett.

A vendéggel szükséges kontaktus: igen.

A barista jelölt jellemzői a következőkkel határozhatók meg:	Szakmai hozzáállás, elvárt képességek, készségek:
Tudás a különböző kávékról és különféle minőségéről, típusáról Tudás a kávé előkészítéséről, felszolgálásról, díszítéséről Megosztott figyelem Jó személyes higiéné Jó emlékezőtehetség Őszinteség Segítőkézség	Megbízhatóság Jómodor Tökéletes megfigyelése az adott helyzetnek a felsimerés céljából Koncentrációs készség Közvetlen felettes nélküli, egyéni munkavégzésre való képesség Precizitás Előrelátás Diszkréció (Nem szól bele a vendégek kommunikációjába)

5.4. Konyhai kisegítő

Felelősségek:

- a munkaállomás előkészítése a főzés és az ételek felszolgálása előtt,
- a gyümölcsök, zöldségek hámozása, vágása, darabolása,

- a tisztítás/takarítás megfigyelése a konyhában és a háttérben,
- támogatás nyújtása a konyhában vészhelyzet esetén,
- különböző karbantartói feladatok, melyek szükségesek a konyha tisztántartásához,
- a munkások segítése a feladataikban.

A vendéggel szükséges kontaktus: nem.

A szakács asszisztens jelölt jellemvonásai a következőkkel határozhatók meg:	Szakmai hozzáállás, elvárt képességek, készségek:
Precizitás Alkalmazkodás a változó munkakörnyezethez Alkalmazkodás a változó környezethez Őszinteség Segítőkészség A gyors és hatékony takarítás képessége	Megbízhatóság Jómodor Tökéletes megfigyelése az adott helyzetnek a felsimerés céljából Koncentrációs készség Közvetlen felettes nélküli, egyéni munkavégzésre való képesség Precizitás Előrelátás Gyorsaság

5.5. Cukrász

Felelősségek:

- pralinék, desszertek, jégkrémek, sütemények előkészítése,
- az alapanyagok megfelelő körülmények között történő tárolása,
- a hozzávalók minőségéről gondoskodni,
- a szerszámokról gondoskodni,
- a cukrász termékek cukorarányának ismerete,
- receptismeret,
- rugalmasság, miközben a vendégek igényeinek megfelelően készíti elő a terméket.

A vendéggel szükséges kontaktus: nem

A cukrász jelölt jellemvonásai a következőkkel határozhatók meg:	Szakmai hozzáállás, elvárt képességek, készségek:
--	---

Alkalmazkodás a gyorsan változó környezethez Figyelni a részletekre Kézügyesség Receptek azonosítása Nyitottság az újdonságokra Magasfokú motiváció	Tökéletes megfigyelése az adott helyzetnek a felsimerés céljából Koncentrációs készség Közvetlen felettes nélküli, egyéni munkavégzésre való képesség Precizitás Előrelátás Kreativitás Receptek, alapanyagok pontos ismerete Fizikai állóképesség
---	--

5.6. Portás

Felelősségek:

- gondoskodás a vendégek csomagjairól,
- auto parkolás,
- ajtónyitás,
- szobalányok segítése olyan feladatok során, melyek fizikai erőfeszítést igényelnek,
- kocsik szállítása,
- a hall tisztántartása.

A vendéggel szükséges kontaktus: igen.

A portás jelölt jellemvonásai meghatározhatóak a következő jellemvonásokkal:	Szakmai hozzáállás, elvárt képességek, készségek:
Precizitás A gyorsan változó feltételekhez történő alkalmazkodás képessége Őszinteség Segítőkészség	Tökéletes megfigyelése az adott helyzetnek a felsimerés céljából Közvetlen felettes nélküli, egyéni munkavégzésre való képesség Előrelátás

Jó modor Önszervező	Fizikai állóképesség Diszkrécia
------------------------	------------------------------------

5.7. Szobalány

Felelősségek:

- a kocsik előkészítése,
- beágyazás,
- a szobák levegőjéről gondoskodni,
- az új vendégek részére a szoba előkészítése,
- a minibár, hűtőszekrény feltöltése termékekkel,
- felelős a folyosók, konferenciatermek, előterek, szobák, fürdőszobák tisztaságáért.

A vendéggel szükséges kontaktus: igen.

A szobalány jelölt jellemvonásai:	Szakmai hozzáállás, elvárt képességek, készségek:
Precizitás A gyorsan változó feltételekhez való alkalmazkodás képessége Őszinteség Segítőkézség Jó modor Integritás Önszervező Csapatjátékos Jó munkavégzés	Alaposság Tisztaság és rend iránti igény Közvetlen felettes nélküli, egyéni munkavégzésre való képesség Előrelátás Fizikai állóképesség Diszkrécia Kedvesség Gyorsaság

5.8. Gondnok

Felelősségek:

- élhető és biztonságos élő környezet biztosítása a lakók részére,

- a vállalati szabályok, eljárások betartása,
- állami és föderális törvények követése a hotel karbantartására tekintettel és a megfelelő dokumentációk frissítése, aktualizálása,
- a lehetséges károk megjavítása a vízvezetékben, légkondicionálóban, fűtőrendszerben, liftekben, elektromos rendszerben, vízkeringető rendszerben,
- alapvető információk biztosítása a hotel infrastruktúra rendszeréről és a szerszámokról, eszközökről, melyek a karbantartáshoz használandók,
- feladatok teljesítése, funkcionális rendszerek meghatározása és a rossz működések meghatározása,
- a veszélyes anyagok tárolása,
- a munkaeszközök használata a karbantartáskor és a szerszámok, eszközök megjavításakor.

A vendéggel szükséges kontaktus: nem.

A gondnok jelölt jellemvonásai:	Szakmai hozzáállás, elvárt képességek, készségek:
Jó fizikai állapot Technikusi kapacitás Kézügyesség Erkölcsei vezetés Interperszonális kapcsolatok Eredményorientált Kezdeményező Problémamegoldó képesség Rugalmasság Nyomás alatti munkavégzés Szisztematikus munkavégzés Megfigyelő képesség	Alaposság Közvetlen felettes nélküli, egyéni munkavégzésre való képesség Előrelátás Fizikai állóképesség Manuális képesség Gépek ismerete, alkalmazása Magasfokú koncentrációs készség Kitartás

5.9. Pék

Felelősségek:

- nyersanyagok átvétele, tárolása, előkészítése,
- a liszt kézi, gépi szitálása,
- a maradék anyag tárolása,
- az előkészített anyagok összekeverése, tésztává gyúrása, dagasztása kézzel/géppel,
- a matúra darabokra osztása és megformázása a termék típusának megfelelően,
- kézi vagy gépi munkát végez,
- a megformált tésztadarabokat a megfelelő eszközbe teszi (kelesztő kosár, kelesztő tányér, sütő stb.),
- figyeli a kelesztés folyamatát,
- nedvesíti a tésztát, ha szükséges,
- a különböző sütőkben megsüti a tésztát,
- előkészíti a termékeket a kihülésre, csomagolásra, tárolásra, szállításra.

A fogyasztókkal szükséges kontaktus: nem.

A szükséges képességek és jártasságok:	Szakmai hozzáállás, elvárt képességek, készségek:
--	---

Kézügyesség Számolási képesség Tájékozódás a térben Figyelem, koncentráció Problémamegoldás Kreativitás Stressz tolerancia Alkalmazkodás képessége Pontosság, figyelem a részletekre Szervezési képesség Önállóság Együttműködési készség Empátia Kommunikációs jártasságok	Koncentrációs készség Közvetlen felettes nélküli, egyéni munkavégzésre való képesség Precizitás Előrelátás Kreativitás Receptek, alapanyagok pontos ismerete Fizikai állóképesség Jó vizuális memória Technikai berendezések ismerete és használata
---	--

5.10. Kertész

Felelősségek:

- gépek, szerszámok, munkához szükséges anyagok előkészítése, kiválasztása, alapvető munkák elvégzése,
- gyomnövény védelem/ellenőrzés,
- talajvédelem,
- a talaj tápanyaggal történő ellátása,
- növény öntözés,
- növényvédelmi munka,
- a szükséges szerszámok működtetése,
- épületek karbantartása,
- gépek, felszerelések karbantartása,
- belső eszközök karbantartása,
- medencék tisztítása, karbantartása.

A vendéggel szükséges kontaktus: nem.

Kompetenciák, jártasságok, melyek szükségesek egy kertész jelölt számára:	Szakmai hozzáállás, elvárt képességek, készségek:
Kitartás, életerő Mozgáskoordináció fizikális képességek Fizikai erőnlét Határozottság Képesség az instrukció megértésére Felelősségvállalás Precíz munka, kézügyesség Szorgalom A tudás használata Óvatosság A feladatok gyakorlati megértése Az olvasott szöveg megértése Gyakorlatias kommunikáció Alapvető számtani képességek	Koncentrációs készség Közvetlen felettes nélküli, egyéni munkavégzésre való képesség Fizikai állóképesség Technikai berendezések ismerete és használata Növények ismerete és precíz ápolása

Összefoglaló

Kedves Munkáltató!

- Tudjuk, hogy a munkáltatók esetlegesen félnek siketeket alkalmazni.
- A munkáltatók úgy gondolják, hogy a siketek nem tudnak /nem képesek /nem akarnak dolgozni.
- Félnek, hogy a siketek több balesetet okoznak, mint a többi munkavállaló.
- Félnek, hogy a többi munkavállaló nem érti meg a siketeket.

Kérlek, emlékezz, hogy:

- a siketek akarnak és tudnak dolgozni,
- úgy tudnak dolgozni, mint a hallók,
- a kommunikáció a legnagyobb probléma a munkában.

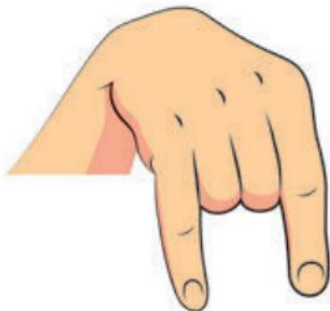
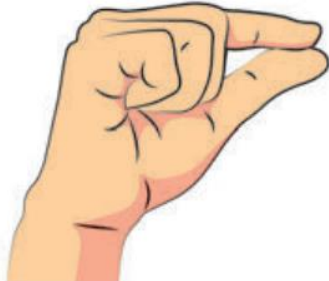
Miért éri meg őket alkalmazni?

Mert:

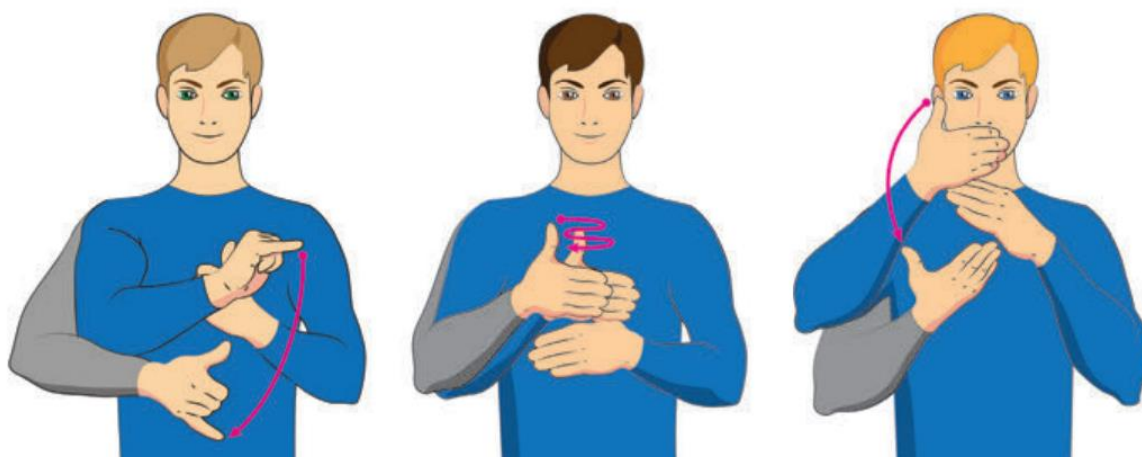
- alkalmazkodók,
- együttműködők,
- előrelátók
- megbízhatóak,
- értékes személyzeti tagok,
- szorgalmasak

A siketek alkalmazása jó választás lehet az üzlet vagy cég pozitív promotálásának és vonzóvá tételének egy széles fogyasztói kör számára. Ez függ az emberek képességeitől, jártasságaitól és a munkától, amit végrehajtanak. Ne féljünk siketeket alkalmazni! Minden emberi élőlény megérdemli az esélyt a változásra.

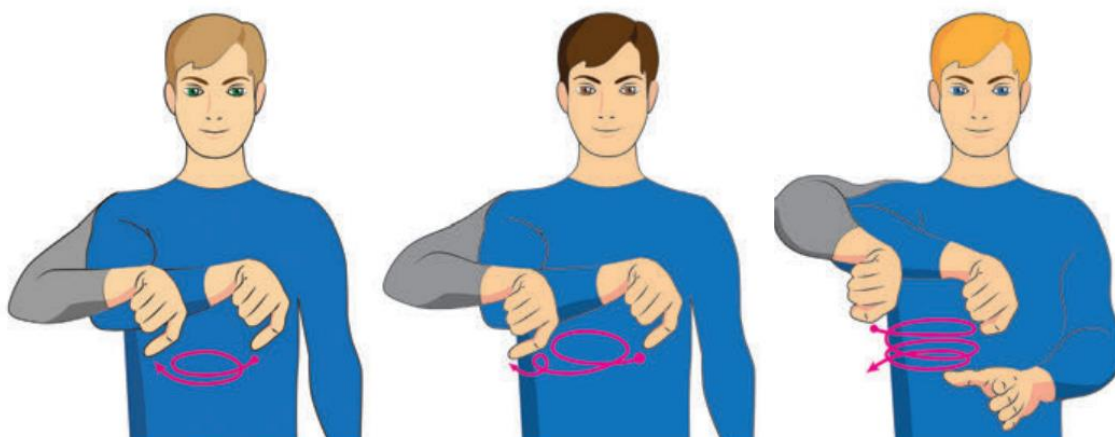
HUNGARIAN	GREEK	POLISH	ENGLISH
szakács	μάγειρας	kucharz	cook
kenyér	ψωμί	chleb	read
jelent	εννοώ	rozumieć	understand
P	Π	P	P
T	T	T	T

LETTER P		
		
HUNGARIAN	GREEK	POLISH

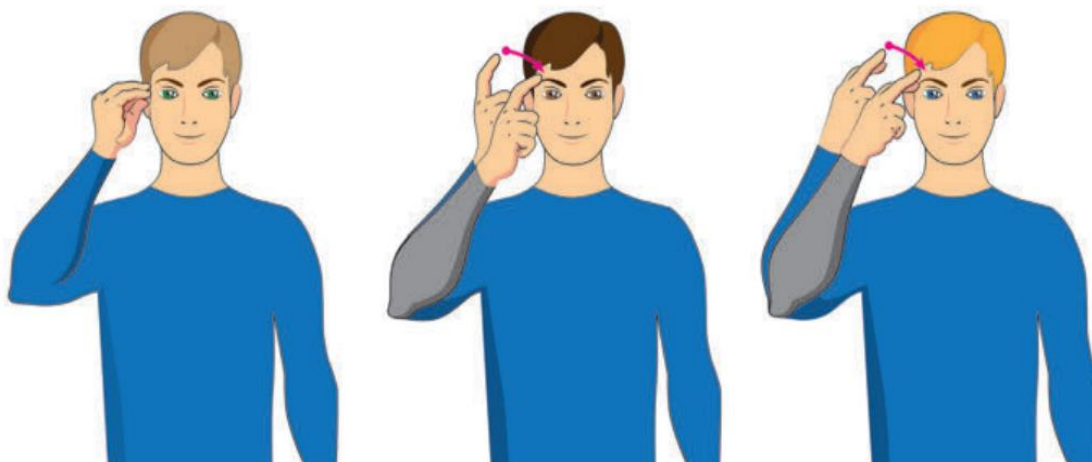
LETTER T		
		
HUNGARIAN	GREEK	POLISH

CHLEB		
HUNGARIAN	GREEK	POLISH

COOK		
HUNGARIAN	GREEK	POLISH

UNDERSTAND		
HUNGARIAN	GREEK	POLISH